

Datum 30 juli 2021
Ons kenmerk
Pagina 1 van 8
E-mail Ondernemersloket@afm.nl
Betreft Terugkoppeling bewaardersrapportage

Geachte heer, mevrouw,

De Autoriteit Financiële Markten (**AFM**) heeft in mei 2020 de halfjaarlijkse bewaardersrapportage geïntroduceerd bij alle in Nederland gevestigde bewaarders. Tegelijkertijd hebben wij alle in Nederland gevestigde beheerders (**beheerders**) van beleggingsinstellingen en/of icbe's (gezamenlijk: **fondsen** dan wel afzonderlijk: **fonds**) geïnformeerd over de introductie van deze halfjaarlijkse bewaardersrapportage. Met deze brief willen wij u graag een terugkoppeling geven van de bevindingen uit de bewaardersrapportages over de referentieperiode juni 2020 tot en met 31 december 2020.

De AFM vindt de rol van bewaarders, gezien de wettelijke taken die zij hebben ten aanzien van beheerders en de fondsen onder hun beheer, erg belangrijk. Vanwege onder meer hun toezichthoudende rol op beheerders vervullen bewaarders namelijk een belangrijke rol in het bewaken van de belangen van beleggers in fondsen. Hierdoor zijn bewaarders ook van belang voor het toezicht dat de AFM houdt op beheerders. Een van de taken die bewaarders hebben is onder meer het beoordelen van de risico's ten aanzien van de aard, omvang en complexiteit van fondsen en beheerders. Het doel hiervan is dat bewaarders toezichtprocedures uitwerken die passend zijn voor de fondsen, de activa waarin wordt belegd en de beheerders. Andere belangrijke taken van bewaarders zijn onder meer het bewaken van de kasstromen, het bewaren van de activa van fondsen en het opzetten van passende verificatieprocedures zodat zij kunnen controleren of een beheerder procedures heeft voor het uitvoeren van liquiditeitstresstests binnen fondsen.

Zowel de genoemde taken als alle overige taken die bewaarders hebben, maken dat de rol van de bewaarders van groot belang is voor zowel het bewaken van de belangen van beleggers in fondsen als de toezichtstaak van de AFM. In dat kader hebben wij vorig jaar besloten om de bewaardersrapportage te introduceren. Een van de doelen van de bewaardersrapportage is dat wij periodiek inzicht krijgen in de door bewaarders geconstateerde bijzonderheden en/of onregelmatigheden bij beheerders en de fondsen die zij beheren.

Datum 30 juli 2021
Ons kenmerk
Pagina 2 van 8

Ook acht de AFM – in het verlengde hiervan – het voor haar toezicht op beheerders, maar ook in het kader van de borging van de belangen van beleggers, nuttig om inzicht te krijgen in de interactie tussen bewaarders en beheerders. Daarnaast draagt de bewaardersrapportage bij aan het verkrijgen van een actueel inzicht op de ontwikkelingen in de sector als geheel.

Voor de aankomende bewaardersrapportages zal de AFM nauwkeurig blijven monitoren of bewaarders en beheerders de door hen geconstateerde onregelmatigheden melden aan de AFM. Afhankelijk van de ernst en de oorzaak van de onregelmatigheid zal de AFM bepalen of vervolgactie nodig is, en zo ja, welke actie ze dan onderneemt. De AFM gaat ervan uit dat bewaarders de door hen geconstateerde onregelmatigheden onverwijld melden aan de AFM.¹

Met deze brief willen wij u graag een terugkoppeling geven op de verkregen inzichten waarbij de volgende onderwerpen aanbod komen:

1. Controle register;
2. Risicoprofiel beheerders en fondsen;
3. De toegevoegde waarde van bewaarders als toezichthouder; en
4. Informatieplicht beheerders aan bewaarders.

1. Controle register

De AFM is registerhouder met betrekking tot de openbare registers van beheerders met een vergunning voor het beheren van een beleggingsinstelling² en/of icbe.³ Via deze registers wordt het publiek geïnformeerd over welke beheerders een vergunning hebben om een beleggingsinstelling respectievelijk icbe te beheren dan wel daarvan rechten van deelnemingen aan te bieden. Beide openbare registers bestaan onder meer uit de volgende elementen:

- Naam beheerder;
- Naam beleggingsinstelling of icbe;
- Naam bewaarder; en (indien van toepassing)
- Naam subfonds.

¹ Ex artikel 4:11, vierde lid, Wet op het financieel toezicht (**Wft**) jo artikel 115q Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft (**BGfo**) (beleggingsinstelling) waarin verwezen wordt naar artikel 19, derde lid, BGfo (icbe) geldt voor **beheerders** de verplichting om onregelmatigheden binnen de door hen beheerde fondsen onverwijld te melden bij de AFM.

² <https://www.afm.nl/~profmedia/files/registers/register-aifm.xls?la=nl-nl>.

³ <https://www.afm.nl/nl-nl/professionals/registers/vergunningenregisters/beleggingsinstellingen>.

Datum 30 juli 2021
Ons kenmerk
Pagina 3 van 8

Veranderingen die op fondsen zien, zoals liquidaties, fusies, naamswijzigingen etc. dan wel veranderingen die zien op de beheerder zelf, dienen door beheerders aan de AFM te worden gemeld.⁴ Op basis van deze meldingen kan de AFM vervolgens beoordelen of de informatie in haar openbare registers moet worden aangepast. Dit zorgt ervoor dat de registers een waarheidsgetrouw beeld geven van de feitelijke situatie zodat beleggers en anderen hierop kunnen vertrouwen. De informatie uit de bewaardersrapportages is hierin van wezenlijke toegevoegde waarde.

Uit de eerste twee bewaardersrapportages hebben we kunnen opmaken dat beheerders niet altijd alle (voorgenomen) veranderingen hebben gemeld. We hebben de betreffende beheerders ondertussen benaderd, waarna de wijzigingen alsnog aan de AFM zijn gemeld. Voor de aankomende bewaardersrapportages geldt dat we nauwlettend blijven monitoren of beheerders verzuimen wettelijk verplichte meldingen aan de AFM te doen.

2. Risicoprofiel beheerders & fondsen

Uit de bewaardersrapportages hebben wij kunnen opmaken dat het merendeel van de bewaarders meerdere risicoprofielen ten aanzien van beheerders en fondsen onderscheidt, hetgeen wij als positief beschouwen. Wat naar onze mening wel opvallend is, is dat uit bepaalde bewaardersrapportages volgt dat alle beheerders, dan wel de fondsen die zij onder beheer hebben, onder hetzelfde risicoprofiel vallen. Dit bevreedt ons, met name omdat de verschillende beheerders dan wel fondsen en de activa waarin wordt belegd naar het oordeel van de AFM van elkaar verschillen. Wij veronderstellen hierbij dat een bewaarder slechts een enkele toezichtprocedure onderscheidt per risicoprofiel.

We hebben er begrip voor dat vanuit een operationeel oogpunt het verrichten van bewaardertaken op basis van een enkele toezichtprocedure efficiëntievoordelen brengt. Tegelijkertijd willen we benadrukken dat een toezichtprocedure wel passend moet zijn voor de beheerder dan wel fondsen en voor de activa waarin wordt belegd.

3. De toegevoegde waarde van bewaarders als toezichthouder

Een van de toezichtstaken die een bewaarder heeft is om (mogelijke) onregelmatigheden bij de door een beheerder beheerd fonds tijdig te signaleren. Op grond van onder meer artikel 86 onderdeel e en artikel 90, vierde lid, AIFM-Verordening⁵ zijn bewaarders verplicht om geconstateerde onregelmatigheden te melden aan de betreffende beheerder en, afhankelijk van de ernst van de onregelmatigheid, bij de AFM.

⁴ Artikel 4:26Wft, artikel 4:37c, zevende lid, Wft, artikel 88a en 88b BGfo.

⁵ Gedelegeerde verordening 231/2013/EU van de commissie van 19 december 2012 tot aanvulling van Richtlijn 2011/61/EU van het Europees Parlement en de Raad ten aanzien van vrijstellingen, algemene voorwaarden voor de bedrijfsuitoefening, bewaarders, hefboomfinanciering, transparantie en toezicht, *PbEU* 2013, L 83 (**AIFM-verordening**).

Datum 30 juli 2021
Ons kenmerk
Pagina 4 van 8

De AFM verwacht van bewaarders dat zij op het moment van aanstelling door een beheerder de risico's die aan de beleggingsinstelling dan wel aan de icbe verbonden zijn, beoordeelt. Het doel hiervan is dat bewaarders een toezichtprocedure uitwerken die gebaseerd is op het beleggingsbeleid van de beheerder en die passend is voor de beleggingsinstelling of icbe en de activa waarin wordt belegd. Deze procedure dient er in ieder geval in te voorzien dat bewaarders zich (zonder onnodige vertraging) een helder beeld kunnen verschaffen van de aard, oorzaken en (mogelijke) gevolgen van de geconstateerde onregelmatigheid. Voorts is het van belang dat wanneer een geconstateerde onregelmatigheid niet verklaard of direct gecorrigeerd kan worden, de bewaarder de beheerder en de AFM daarvan op de hoogte stelt.

Uit de bewaardersrapportages (periode van juni tot en met december 2020) hebben we kunnen vaststellen dat bewaarders in totaal 386 (mogelijke) onregelmatigheden bij 15 beheerders geconstateerd hebben. Vanuit de AFM wordt dit als een positieve bevestiging gezien van het nut van de bewaardersrapportages. Het merendeel van deze (mogelijke) onregelmatigheden zag op het overschrijden van de beleggingsrestricties zoals vastgesteld in het beleggingsbeleid.

Hieronder lichten we een aantal voorbeelden van mogelijke onregelmatigheden nader toe die naar onze mening van belang zijn voor bewaarders bij de uitoefening van hun taken.

Tenaamstelling activa:

Het kan zijn dat een bewaarder vaststelt dat de activa van een fonds niet op naam van (de juridisch eigenaar van) een fonds staan geregistreerd. Een (vermoedelijke) oorzaak zou kunnen zijn dat een derde partij die hiervoor verantwoordelijk is de tenaamstelling niet juist verwerkt heeft en daardoor niet juist aan de beheerder en bewaarder doorgeeft. We willen hierbij het belang van vermogensscheiding benadrukken en de wettelijke verplichting om activa te allen tijde op naam van de (juridisch eigenaar van de) fondsen geregistreerd te hebben. In een dergelijke situatie verwachten we dat beheerders en bewaarders ons tijdig informeren en dat de correctie van deze onregelmatigheid de hoogste prioriteit krijgt.

Niet in bewaarneming genomen custody activa:

Als gevolg van een giralisering van aandelen van een onderneming, kan het mogelijk zijn dat een bewaarder niet in staat is om deze stukken in bewaring te nemen zoals bedoeld in artikel 4:62m, vierde lid, Wft juncto artikel 147ff, tweede lid, BGfo. Een dergelijke situatie kan ontstaan indien een bewaarder bijvoorbeeld geen aansluiting heeft op een lokale Central Securities Depository (**CSD**) of dat er geen derde partij in het netwerk van de bewaarder is waaraan zij deze dienst (conform delegatie-eisen) heeft kunnen delegeren.

Datum 30 juli 2021
Ons kenmerk
Pagina 5 van 8

In voorkomende gevallen gaan we ervan uit dat een beheerder een bewaarder hiervan tijdig op de hoogte stelt zodat een bewaarder voldoende tijd resteert om haar dienstverlening aan te passen op de “statuswijziging” van *overige activa* naar *custody activa*.

Van belang hierbij is de wettelijke verplichting voor een bewaarder om de *custody activa* van een beleggingsinstelling of icbe in bewaarneming te nemen. Dit geldt ook wanneer *overige activa* op enig moment wordt omgezet naar *custody activa*. In het geval een bewaarder niet in staat is haar dienstverlening aan een dergelijke omzetting aan te passen, dan verwachten we van de bewaarder dat zij haar procedures (inclusief de beoordeling en acceptatie van activa) zo inricht dat een dergelijke situatie wordt voorkomen. Ook hiervoor geldt dat wanneer een dergelijke onregelmatigheid niet direct gecorrigeerd kan worden, de bewaarder de beheerder en de AFM daarover informeert⁶.

Overschrijding beleggingsrestrictie:

Veruit het merendeel van de geconstateerde onregelmatigheden heeft betrekking op een overschrijding van beleggingsrestricties. In samenspraak met (de brancheorganisatie van) bewaarders hebben we in de bewaardersrapportage een onderscheid gemaakt tussen *actieve* en *passieve* overschrijdingen.

Graag willen we bewaarders wijzen op de in de bewaardersrapportages opgenomen beschrijving van *actieve* en *passieve* overschrijdingen. We hebben namelijk in de bewaardersrapportages verschillende voorbeelden gezien waarbij bewaarders een gelijkwaardige onregelmatigheid op een verschillende manier kwalificeren. Ons verzoek aan bewaarders is om een overschrijding van een beleggingsrestrictie te meten aan de hand van de beschrijving van *actief* of *passief* zoals opgenomen in de bewaardersrapportage. We zijn overigens positief over het feit dat *passieve* overschrijdingen onverwijld gemeld worden en doorgaans binnen afzienbare tijd worden opgelost. In voorkomende situaties waarin niet binnen afzienbare termijn opvolging wordt gegeven aan een *passieve* overschrijding, is het van belang dat bewaarders de beheerders daarop aanspreken opdat er alsnog vervolg aan de overschrijding wordt gegeven.

Met betrekking tot *passieve* overschrijdingen begrijpen we dat een overschrijding van een beleggingsrestrictie het gevolg kan zijn van een externe (*passieve*) factor. Een voorbeeld hiervan is een onverwacht hoge beweeglijkheid in de prijs van een activum. Hoewel we willen benadrukken dat iedere beleggingsrestrictie in acht genomen moet worden, voorzien we hierbij wel een onderscheid te maken in de eventuele opvolging.

⁶ Artikel 90, vierde lid, AIFM-verordening

Datum 30 juli 2021
Ons kenmerk
Pagina 6 van 8

Een melding van een passieve en relatief kleine overschrijding die door een beheerder tegelijkertijd snel wordt opgelost zullen we in eerste instantie slechts vastleggen en monitoren. Dat neemt uiteraard niet weg dat we eventuele toekomstige onregelmatigheden bij de betreffende beheerders nauwkeurig(er) blijven volgen. Daarbij kijken we of de passieve overschrijdingen een structureel karakter hebben of eerder incidenteel. Naar onze mening zijn relatief kleine onregelmatigheden die structureel voorkomen ook aanleiding voor nader onderzoek door de AFM. Alle overige passieve meldingen zullen we vooral beoordelen op basis van materialiteit en opvolging. Afhankelijk daarvan bekijken we of en in welke mate nader onderzoek nodig is. Van bewaarders wordt verwacht dat zij, conform de door hen ingerichte escalatieprocedures, de betreffende beheerder en de AFM onverwijld informeert wanneer zij overschrijdingen van beleggingsrestricties constateert.

Actieve overschrijdingen zijn onregelmatigheden die naar het oordeel van de AFM een ernstige overtreding van de beleggingsrestricties zijn. Denk hierbij aan:

- Buiten-benchmark allocaties;
- (Aanzienlijke) maximum-instrument overschrijding; en
- (Aanzienlijke) maximum-risico overschrijding.

De AFM gaat ervan uit dat beheerders nauwkeurig toezien op het naleven van de beleggingsrestricties en dat zij passende maatregelen treffen in het beleggingsproces om actieve overschrijdingen te voorkomen.

Waardering van activa:

Een ander voorbeeld van een mogelijke onregelmatigheid heeft betrekking op de waardering van activa. Ook hiervoor geldt dat de AFM in voorkomende gevallen onregelmatigheden nader kan onderzoeken. Deze onderzoeken zien dan vooral op een nadere toelichting op de manier waarop de onregelmatigheden zijn gecorrigeerd. Voorbeelden van dergelijke onregelmatigheden zijn:

- Overschatting van de waardering van een activum;
- Foutieve boeking van een activum;
- Afwijking in richting (long dan wel short positie) en nominale waarde van een derivaat.

Datum 30 juli 2021
Ons kenmerk
Pagina 7 van 8

4. Informatieplicht beheerders aan bewaarders

Beheerders zijn verplicht alle nodige informatie met de bewaarder uit te wisselen die noodzakelijk is voor de uitoefening van de taken van de bewaarder,⁷ zodat bewaarders kunnen controleren of beheerders zich aan de regels en afspraken houden.

In de praktijk zien we dat bewaarders doorgaans rechtstreeks toegang hebben tot (systemen die toegang geven tot) informatie van beheerders. In bepaalde situaties echter heeft een bewaarder nadere informatie nodig van een beheerder om haar bewaarderstaken correct uit te voeren. Dergelijke informatieverzoeken dient de beheerder uiteraard binnen een redelijke termijn (zonder vertraging) op te volgen. In de bewaardersrapportages over de periode juni tot en met december 2020 hebben bewaarders aangegeven dat een aantal van deze informatieverzoeken niet binnen een redelijke termijn is opgevolgd. Een aantal informatieverzoeken is zelfs in zijn geheel onbeantwoord gebleven.

Voorbeelden van dergelijke informatieverzoeken zijn het verstrekken van:

- Positieoverzichten;
- Documenten met betrekking tot eigendomsverificatie;
- Een toelichting op niet te kwalificeren kasstromen;
- Documenten met betrekking tot waarderingsgrondslagen; en
- Documenten met betrekking tot overschrijding beleggingsrestricties.

Wij realiseren ons dat in bepaalde gevallen aan een informatieverzoek niet altijd direct opvolging kan worden gegeven. Tegelijkertijd is die informatie cruciaal voor het goed kunnen uitvoeren van de bewaarderstaken. Vanuit dat perspectief willen we wel het belang van de toezichttaak van een bewaarder benadrukken.

Wij verwachten van bewaarders dat zij hun processen zo inrichten dat onbeantwoorde informatieverzoeken of informatieverzoeken met een materiële vertraging niet kunnen ontstaan.

Dat betekent dat wij van bewaarders verwachten dat zij in voorkomende gevallen waarin beheerders niet tijdig aan een informatieverzoek gehoor geven, direct actie ondernemen richting betreffende beheerders zodat zij alsnog aan het informatieverzoek gevolg geven. Beheerders zijn verplicht alle relevante informatie met bewaarders te delen die zij nodig hebben om hun taken te kunnen vervullen. De AFM zal hier in de aankomende bewaardersrapportage aandachtig naar kijken.

⁷ Artikel 92, vierde lid, gedelegeerde verordening 231/2013/EU van de commissie van 19 december 2012 tot aanvulling van Richtlijn 2011/61/EU van het Europees Parlement en de Raad ten aanzien van vrijstellingen, algemene voorwaarden voor de bedrijfsuitoefening, bewaarders, hefboomfinanciering, transparantie en toezicht (**AIFM-Verordening**).

Datum 30 juli 2021
Ons kenmerk
Pagina 8 van 8

5. Tot slot

De bewaardersrapportage is een belangrijk middel voor de AFM om toezicht te houden op beheerders. De AFM zal in haar doorlopend toezicht blijvend aandacht hebben voor onregelmatigheden bij beheerders die door bewaarders gesignaleerd worden.

Mocht u naar aanleiding van deze brief vragen hebben dan kunt u contact opnemen met het Ondernemersloket via ondernemersloket@afm.nl. Vermeld bij vragen altijd uw vergunningnummer. Vanwege de coronamaatregelen is ons Ondernemersloket momenteel uitsluitend per e-mail bereikbaar. U kunt wel een terugbelverzoek in uw e-mail opnemen. Geef in dat geval aan op welk telefoonnummer u bereikbaar bent.

Hoogachtend,
Autoriteit Financiële Markten